

nalprodukt på økonomisk og social udvikling i den fattigste del af verden. Og lad mig også pege på, at miljø-, freds- og stabilitetsrammen er under opbygning og i løbet af få år vil udgøre en halv procent af vort bruttonationalprodukt.

Ud af denne indsats for miljø, fred og stabilitet har vi jo nu skabt freds- og stabilitetsrammen, som i de kommende år vil give Danmark bedre mulighed for at engagere sig i forebyggende arbejde, f.eks. på Balkan, ved at skabe netværk, ved at prøve på at skabe fundamentene for en mere demokratisk, fredelig udvikling på Balkan.

Jeg kan forsikre hr. Sjørnsen og hr. Søren Søndergaard, som især var inde på denne side af vores udenrigspolitik, om, at det har regeringens meget store bevågenhed. Vi er villige til at ofre både midler og ressourcer på at øge vores indsats i det forebyggende arbejde.

Hvad er der sket siden Kosovo i øvrigt, når vi ser på FN? Der var folk – jeg tror bl.a. hr. Villy Søvndal – der var bange for, at nu ville FN's Sikkerhedsråd blive lammet. Vi har heldigvis set efter Kosovo, at FN's Sikkerhedsråd har vist beslutsomhed både i Øst-Timor, i Sierra Leone og forhåbentlig også i Congo, at FN's Sikkerhedsråd inden for det sidste år faktisk har ageret med betydelig beslutsomhed over for nogle af de kriser, vi ser i verden.

Lad os håbe, at det fortsætter. Det er jo i allerhøjeste grad i dansk udenrigspolitisk interesse, at FN er i stand til, viser sig i stand til at fungere.

Flere talere har anvendt udtrykket nødret i forbindelse med den militære intervention i Kosovo. Jeg vil da gerne lige sige, at nødretsbeholdninger jo faktisk ikke er det, der bærer den humanitære intervention. Nødret er noget mere snævert, og jeg vil gerne her henvise til, hvad DUPI-rapporten siger på side 90 nederst og side 91 øverst, hvor det jo altså fastslås, at de betragtninger, der bar, netop var betragtninger om humanitær intervention og ikke betragtninger omkring nødret.

Og lad mig så sige, som det også fremgår af redegørelsen, at regeringen er enig i DUPI's hovedkonklusioner. Det fremgår jo klart af min redegørelse, og jeg vil da gerne også her særligt komme ind på det problem, som hr. Villy Søvndal rejste om kriterier for intervention.

Allerførst vil jeg gøre den bemærkning, at hvis ikke hr. Villy Søvndal ved det, så bør han i hvert fald vide, at hr. Ole Wæver, som blev ci-

teret for at have afvigende synspunkter, er medforfatter til DUPI-rapporten og jo altså også står bag dens konklusioner, som regeringen også har tilsluttet sig.

Men et centralt problem er selvfølgelig: Kan der opstilles visse kriterier for, hvornår humanitær intervention kan siges at være legitim og berettiget? Jeg skriver selv i redegørelsen, at DUPI peger på en række nyttige kriterier, som kan tages i brug ved overvejelser om en indsats uden et klart mandat fra Sikkerhedsrådet, og nævner så visse elementer, der kan indgå i sådanne overvejelser.

Men dette er ikke kriterier, det er elementer, der indgår i en samlet overvejelse. Og her vil jeg gerne i særlig grad henvise også til DUPI-rapporten, hvor der – og hvad jeg helt kan tilslutte mig – i nederste afsnit på side 108 står, at »hvis sådanne kriterier formaliseres, vil de have en tendens til at blive en doktrin for humanitær intervention«. Og det er ifølge DUPI-rapporten – ifølge regeringen – ikke hensigtsmæssigt.

Det er det af mange grunde ikke, bl.a. fordi det efter min mening vil undergrave det, som er hovedreglen i vores folkeret, nemlig at militær intervention kræver et klart mandat fra Sikkerhedsrådet. Dernæst også, fordi udsigterne til, at man internationalt ville kunne blive enige om et sådan sæt kriterier – også her vil jeg citere DUPI-rapporten på side 109 – »er overordentlig ringe«. Det er derfor hverken principielt den rigtige vej at gå eller en praktisk mulig vej at gå efter regeringens opfattelse.

Og det mener jeg faktisk, at hr. Villy Søvndal i sit indlæg bevæger sig længere end både regeringen og DUPI-rapporten i retning af at ønske sig en egentlig formalisering af muligheden for at bryde hovedreglen i folkeretten. Det gør regeringen ikke. Det mener vi ikke kan lade sig gøre på det nuværende stade af folkeretten. Men jeg vil da gerne sige, at vi ser folkeretten under udvikling på dette punkt. Vi ser en stigende tendens til, en bevægelse i retning af, at humanitær intervention bliver mulig.

Til hr. Søren Søndergaard vil jeg gerne sige: Ja, jeg erkender blankt, at der er sket en udvikling i mine synspunkter på dette punkt. Den etniske udrensning, som fandt sted i Kosovo, var efter min mening af en sådan karakter, at passivitet ville have været en umulighed og uacceptabel.

Jeg synes derimod ikke, det er ganske retfærdigt, at hr. Søren Søndergaard beskylder DUPI for ikke at beskæftige sig med noget, vi ikke har